

Å lindre sorger med saltvann

KOMMENTAR

INGVILD HARALDSTAD SKÅRDAL

E-post: ingvild.skardal@gmail.com

Ingvild Haraldstad Skårdal er lege i spesialisering.

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Jeg takker Anne Mari Røsting Strand og Siri Fuglem Berg for deres artikkel om behandling med væske og ernæring hos døende pasienter (1). Gjennomføringen av begrensning av livsforlengende behandling er et viktig tema som bør bringes opp til diskusjon.

Jeg mener vi kan enes om følgende: Hos døende pasienter vil vi gi behandling som er medisinsk forsvarlig og til pasientens beste. I diskusjonen om hva som er til pasientens beste, er det viktig med individuelle vurderinger. Innledningsvis i artikkelen skriver forfatterne at «i en hektisk sykehus- eller sykehjemshverdag er det ikke tid til alltid å ta den store etiske diskusjonen knyttet til den individuelle vurderingen av hver enkelt pasient». Likevel konkluderer de med at «hvert enkelt tilfelle må behandles varsomt og individuelt».

I behandlingen av døende pasienter og deres pårørende må man bruke god tid. Tid er essensielt for å oppnå en trygg relasjon som kan danne grunnlag for en verdig avslutning av livet. I de tilfeller hvor begrensning av livsforlengende behandling blir et tema, er døden oftest en prosess som går over tid. Dette gir oss mulighet til å ha samtaler med pasienten og de pårørende underveis, og slike samtaler kan bidra til å fremme pasientens autonomi og gi informasjon om pasientens ønsker og behov. Forhåndssamtaler er forsøkt gjennomført i norske sykehus (2) og på norske sykehjem (3). Senter for medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo har utarbeidet en veileder for planlagte forhåndssamtaler i sykehjem (4). Kanskje kan forhåndssamtaler gjøre det lettere for pårørende å akseptere en beslutning om å avslutte livsforlengende behandling?

Jeg vil også problematisere det jeg leser som en feiltolkning av nasjonal veileder (5). Strand og Berg skriver at «siden pasienten er døende, avsluttes livsforlengende behandling. Da kunstig tilført væske og ernæring defineres som livsforlengende behandling, avsluttes også dette». Det er viktig å presisere at livsforlengende behandling er en sekkebetegnelse og omfatter blant annet resuscitering, respiratorbehandling, medisinsk behandling av kronisk sykdom samt ernæring og væske. Hver enkelt behandling skal vurderes for seg, og man velger ikke nødvendigvis å avslutte alt samtidig.

Hos døende pasienter bør hovedmålet være å lindre pasientens plager samt å gi trøst. Som forfatterne nevner, gir ikke litteraturen oss gode svar på hva slags lindrende virkning kunstig tilført væske og ernæring har hos døende pasienter. Hos noen pasienter er siste del av livet forbundet med store plager. For meg er det viktig ikke å forlenge et liv med lidelse, og vi må passe oss for å lindre sorger med saltvann.

LITTERATUR:

1. Strand AMR, Berg SF. Skal døende pasienter få væske og ernæring? Tidsskr Nor Legeforen 2019; 139. doi: 10.4045/tidsskr.18.0527. [PubMed][CrossRef]
2. Friis P, Førde R. Forhåndssamtaler med geriatriske pasienter. Tidsskr Nor Legeforen 2015; 135: 233-5. [PubMed][CrossRef]
3. Sævareid TJJ, Lillemoen L, Thoresen L et al. Implementing advance care planning in nursing homes - study protocol of a cluster-randomized clinical trial. BMC Geriatr 2018; 18: 180. [PubMed][CrossRef]
4. Thoresen L, Lillemoen L, Sævareid TJJ et al. Forhåndssamtaler; felles planlegging av tiden fremover, og helsehjelp ved livets slutt for pasienter på sykehjem. Oslo: UiO, Senter for medisinsk etikk, 2017. <https://www.med.uio.no/helsam/tjenester/kunnskap/etikk-helsetjenesten/forskning/publikasjoner/2017/veileder-forhandssamtaler.html> (14.1.2019).
5. Beslutningsprosesser ved begrenning av livsforlengende behandling. IS-2091. Oslo: Helsedirektoratet, 2013. <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/67/IS-2091-Beslutningsprosesser-ved-begrensning-av-livsforlengende-behandling.pdf> (14.1.2019).

Publisert: 11. februar 2019. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.19.0063

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no